

خالقىمیزین طالعىنده نىسگىللەرین بوللوغونا رغما" حیاتىن قايداسى يانى آجى لار ايله شىرىتلىرىن بىرگە اولماگى خالقىمیزى كومىك و ئىزلىرىغان اوزاق قويىماشىدىر. ائلە كى خالقىمیز گۈندilik ايشلىرىنده چوخ بير حادىثە و سۆز - سوودان سادە كىچمە مىش و اونلارا قارشى ئىزلىرىدە ياراتمىشىدىر. نۇمنە اۆچون خالقىمیز، گۈندilik دانىشىقلارىندا، قولاغىنا دىيەن ايسان، اشيا آدلارى و بىر پارا اىصطلاحلارىن سىس هارمونىياسى و آهنىگى اساسىندا ئارافاتى سۈزلىرى ياراتمىش و سۈليلە مىشىدىر. چونكۇ خالقىمیز كومىك و ئىزلىرىنە قولانىلان "ظارافات" كلمە سى بىزە وئىرر. بىر سۈزلىرىن بىر سيراسى خالقىمیز و خوچىسى ایله اوشاقلار ايله ینى يتنەمە لر اىچىنە گۈندilik بىچىمەدە قولانىلىمېشىدىر ائلە كى اوشاقلارىمېز، ان آزى بىرنجى صىبىف دن بىتلەنچى سۈزلىرى ايلە تانىش اوپلوب، يىرى گلن زامان اونلارى قولانىمىشلار.

«اول لر..... تىبل لر سود وئرمە سن اوللار»
اوشاقلارىمېزى اۆچون بىرنجى صىبىف دن تانىش سۈزلىدىر.
با

«خىچە..... بىتلى جوجە بير آش بىشىر گلىم سىزە»
سۈزۈنۈ سۈليلە بىن شخىص بىر ئارافات اىچىنە اۇزۇنۇ قوناق دعوت ائدىر.
باشقۇ بىر مىڭ دا؟

«بىستى..... يئەمە فارنىن سىلەنى»
سۈزو اوشاق بىستى اىستە يەن يَا بىستى بىبىھ ن واخت، قارىن سانجىسى اىحتمال اندىلەپ بۇيوكلەر طرفىنەن اوشاقلار اوچون دېلىلىر.
يا مىڭلا» دىل آجى بالدىز دان صوحبت اولان واخت بىلە نىچى بىر تىشىھ كىرىلىر:

«بالدىز..... چووالدىز»
بعضا دە
«رشيد..... بىرین دىدىن بىرىنە ئاشىت»
و

«مەد نصىر..... قالدى بىر حصىر»
كىمى سۈزلىرى زامانلا خالق اىچىنە مىڭ و دىئىمە چئورىلىمىشلار.
هر حالدا يازى نىن اينجە لە مە آماجى اولمادىغى اۆچون بو قەرە اكتىفاء اندىب «نە باشىنىزى آغريدىم» دىيە ر توپلادىغىم سۈزلىرى تقدىم اندىرىيەك:

بوخارى.....	شالوارىن چك يوخارى
شافتالى.....	باشىن كچل دى قاچ دالى
ناواخ(نه واخت).....	بورنووا ياماخ
خورما.....	بىزىم قابى دا دورما
بىستى.....	يئەمە فارنىن سىلەنى
پوستە.....	بويرون گىنك اوستە
بالدىز.....	چووالدۇز
اوغلان قىز اىچىنە.....	بارماگى دوز اىچىنە
خىچە.....	بىتلى جوجە بير آش بىشىر گلىم سىزە
قولى.....	ۋئر بىزىم پولو
يىتىكىجە لى.....	يئەن گە لى بىر اوئرار بىر دىنچە لى
باش اوستە.....	باشىن داش اوستە
خالا.....	تىدىرى قالا، گۇتۇر كۆسسىو و منى قۇرالا
على.....	دىلى، گۇتۇر صىندىلى
اشنا.....	پىشنا
خودكار باشى.....	گىئت دىدە نىن بورنۇن قاشى
فانىس.....	دانىشما بى نامىس
عباس.....	آدام نە سىن قاپماز
رشيد.....	بىرین دىدىن بىرىنە ئاشىت
مەھدى.....	قۇيرۇغۇن اللى شىئە دىر
مەھدى.....	قوربا غالار بىنگىدى
مەھدى.....	دوھ لر كوهدى
تىرىكە.....	نەن گىكىپ تۇنۇركە
بختىار.....	نوڭر بى اختىار
سکىنە.....	دوشۇ قۇيۇنون تكىنە
رىضا.....	مېندى خورۇزا بىر تېك ووردۇم دوشۇ حەووضا
الكۈژە.....	سال پىئىسە رە
نە منه.....	ايىنە نەن تېنە
حسىنقاى.....	وئر بىزىم پولو
فاطما.....	وئر بىزىم پولو
آمنە.....	يول اۋستە ياتما
هاشىم.....	كىل منه بىر دونلۇق آلام سەنە ساقالىوا دىرماشىم

ممد نصیر قالدی بیر حصیر
لاوشاء دده وینن ننه ن ساواشا

متیرت چیخ دامدا گ.و.ت.و.ن.و تیتیرت
مورتوز(مرتضی) آل الینه دوردوز
ایده من پ.س.د.ی.م. سن ایله
کپل اگلمه کنچه ر
ده باشی چابالاما کنچدی باشی
تهرانی گ.و.ت.و.ن.د.ه کریچ کسن
ابوالحسن یه ش.و.ن.ب.و.ل.و
حسینقلی یه ش.و.ن.ب.و.ل.و
قای ای وا قولوم
ای وا قیچیم آغزیوا س.ی.ج.ی.م
ارسین چکیم گ.و.ت.و.ن.گویرسین
هوی هوی دنیه نه ق.و.ی
دامدان ایشه دی مشدی(Məşədi)

اول لر تقبل لر سود وئرمە سن اوللار
دوم لار دوورلر
سوم لار سورلر
چهارم لار چاپارلار
پنجم لار پنجره دن قاچارلار

یک یئکە دانیشما
دو دومبالاق اشما
سه سفیه دانیشما
چهار چادر اوی آشما(آچما)
پنج پنجره دن فاشما(فاجما)
شیش شیشمه سن الله
هفت هفتہ بیجارسان
هشت هشرخان سان
نه نخد ساتانسان
ده دخیل ساتانسان

بیر - ایکی بیزیمکی
اوج- دورد قاپینی اورت
بئش _ النى سماور آلتى
پئددی - سککیز فیرانگیز
دو قوز - اون قیرمیزی دون
اون بیر - اون ایکی ارمۇ بئرکى